

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
I a s e r t e
se primesc în Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Huz. Angonfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erszäbet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifar și invo-
lala. — REOLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austria-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase le-
12 cor., pe trei luni 8 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe zi.
Pentru România și străinătatea:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 26 fr., pe trei luni 18 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
cile postale din țară și din
străinătate și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea. Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul coasă: Pe un an 28
cor., pe șase luni 18 cor., pe
trei luni 8 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abonam-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 44.

Brașov, Joi 26 Februarie (11 Martie)

1909.

Criza și eroii ei.

Părerile ce ni le-am dat despre scrisoarea, pe care a adresat-o Francisc Kossuth partidului său, punând cestiunea de încredere, apar justificate prin critica, ce i-o fac foile ungurești din capitală. Toate foile constată, că însuflețita manifestare de încredere, cu care a răspuns conferența partidului independist la scrisoarea șefului ei, va contribui a amâna criza, nu o va putea însă delătura. Amânarea o va aduce cu sine însăși boala lui Kossuth, care agravându-se îi va face imposibil de a putea interveni personal pentru a duce la sfârșit negocierile începute cu guvernul din Viena în cestiunea înființării unei bănci cu cartel, intervenire care se crede a fi neapărat necesară. Ei bine, vor trece până atunci trei, patru săptămâni și dacă, cum se prevede, negocierile vor avea în cele din urmă un rezultat negativ, ce va fi? Kossuth o spune însuși printre rânduri în scrisoarea sa, că în cazul acesta, el va ridica în numele partidului postulatul băncii independente, dar nu va putea încunjuța, ca să fie poate singurul membru al guvernului care va face aceasta.

E învederat, că izbucnind criza, șansele lui Kossuth și ale partidului independent nu sunt mai mari și mai sigure, decât ar fi șansele lui Andrassy și soții, de a ajunge la cârmă. De aceea, în prevederea acestei situațiuni primejdioase, Kossuth propagă ideea unei fuziuni pe baza unui program, din care să fie eliminat tot, ce pare nerealizabil. Cu o astfel de fuziune e înțeles și contele Andrassy și aceasta e taina, care-l face să desfășure atâta răbdare, perseverând a conlucra cu Kossuth și cu independenții lui, cari nu-l prea au la stomac.

Organul ministrului de interne s'arată foarte mulțumit cu scrisoarea lui Kossuth și cu efectul ce l'a avut ea asupra independenților. Felicită pe Kossuth care a isbit să stabilească

disciplina în partid zicând: „E clar pentru fiecare, că partidul independist stă și cade împreună cu conducerea adevărată și necondiționată a lui Kossuth și a lui Apponyi“. Acest organ mai dă a se cunoaște, că Andrassy cu ai săi sunt gata a primi ideea unei fuziuni în condițiunile, în cari o prezentă Kossuth.

Toate, câte se vorbesc și se scriu astăzi în foile diferitelor nuanțe ale coaliției nu au de fapt, decât numai o valoare trecătoare; numai atunci, când va izbucni criza și se vor da cărțile pe față, se vor cunoaște adevăratele tendințe și nizuințe, ce sunt în joc și cari azi se țin în rezervă din considerațiuni mai înalte de oportunitate.

Pentru moment e interesant a observa, că contele Andrassy, cu toate cele mai sus constatate, ori de câte ori se vede sirămtorat din vre-o parte, amenință încă și acuma cu demisiunea sa, că are prin urmare conștiința deplină a importanței personalității sale în constelația prezentă, care a rămas în ființă dela alcătuirea guvernului coaliției încoace. Aceasta va dura până ce nu va zice monarhul, că într'un caz dat se va mulțumi și cu un guvern curat independist.

Un grup de deputați maghiari ardeleni, neliniștiți a vedea cu o oară mai înainte supusă dezbaterii camerei legea de colonizare de mult așteptată, a stărui zilele acestea pe lângă Andrassy să facă ca legea să se pună grabnic la ordinea zilei. Andrassy le-a răspuns: „Nu pot satisface dorințele voastre, fiindcă nu vreau să mi-se zică, că eu aș fi voit print'asta să trăgănez soluțiunea situațiunei politice. Dacă însă voți, să-mi dau singur dimisiunea și dacă print'asta s'ar îmbunătăți situațiunea, sunt gata să o fac“.

Faptul ce reese din toate, că atârână numai dela câteva persoane, toată desfășurarea crizei actuale, face numai ca aceasta să apară într'o lumină și mai primjdioasă.

Proiectul de lege pentru congruă a fost discutat în conferența partidului popular ținut luni în 8 l. c. Desbaterea s'a făcut numai în general, iar partidul și-a rezervat, să ia hotărârea definitivă în cea conferență, în care ministrul de instrucțiune, contele Apponyi, va prezenta partidului proiectul său. Conferența a fost prezidată de ministru a latere contele Zichy Aladar.

Cu o zi înainte, Duminecă, »Országos Magyar Szövetség«, a ținut iarăși o ședință sub președinția lui Berczik Arpad, și a desbătut §. 4, așa numit »al naționalităților« din proiectul de lege pentru congruă, cercetând, ce trebuie să întreprindă față cu el. La sfârșit s'a primit drept hotărâre o propunere a secretarului Dr. Csanyi Gustav, pe care o lăsam să urmeze, ca să se vadă din ea până unde merg aspirațiunile violente șoviniste, a căror promovător și ocrotitor este contele Albert Apponyi:

»Országos Magyar Szövetség« află de lipsă o astfel de modificare a legii congruei, încât întregirea congruei să nu se facă prin organele superioare bisericesti, ei de cătră cassele statului, plătindu-se congrua la persoană; mai departe află de lipsă schimbarea art. de lege XIV. din 1898 în așa mod, încât din cauza delictului pentru »purtarea dușmană statului«, să se poată porni cercetare disciplinară contra celui ce capătă congruă, din partea ministrului de instrucțiune; delictul să se constate de un tribunal disciplinar, compus de cătră stat sau de cătră oficiul comitatens, și dacă se va afla vinovat respectivul, să i se detragă direct congrua. Au mai decis cei dela »Magyar Szövetség«, ca să se adreseze la dietă, la guvern și la »kulturregylet«-uri pentru sprijinirea acestei propuneri. — »Alkotmány« face observarea, că »Magyar Szövetség« nu e o corporațiune atât de importantă încât să se poată lua prea serios hotărârea ei de mai sus și să trebuiască să o discute mai pe larg.

Scrisoarea lui Kossuth adresată partidului independist, în care Kossuth declară că partidul independist trebuie făcut capabil de guvernare, este considerată de majoritatea presei maghiare, ca o amânare însă nu ca o delăturare a crizei. Ascuțișul scrisoarei, spun amintitele ziare, este îndreptat în contra acelor grupări ale partidului, cari pretind imperios banca independentă și cari intenționează descompunerea coaliției prin escluderea partidului constituțional și popular, pe când Kossuth ar

dori să contopească prin fuziune într'un partid unitar pe cele trei partide coaliate. Ziarele sunt de părere, că deși fracțiunea lui Just a fost de-ocamdată respinsă în al doilea plan, lupta va izbucni din nou, în momentul când guvernul va prezenta camerei propunerea sa privitoare la rezolvarea cestiunei băncii.

Necesitatea întrunirii conferenței europene. Din Paris se anunță, că ambasadorii acreditați în Viena ai Rusiei, Angliei, Franței și Italiei vor accentua în decursul săptămânii acesteia față cu d-l de Aehrenthal necesitatea întrunirii unei conferențe europene. E vorba înainte de toate, de a se fixa în mod documentat marile schimbări ce s'au făcut în tratatul de Berlin, și ce se vor face încă. Un deosebit preț, se zice, pun numitele puteri pe admiterea unui reprezentant al Serbiei ca membru al comisunii dunărene, precum și pe aceea ca să se stabilească la conferență în ce condițiuni să se construeze drumul ferat Dunăre-Adria. În ministeriul de externe francez domnește părerea, că va trece încă mult timp și diplomația va trebui să facă încă multe eforturi, până ce vor fi delăturate piedecile unei înțelegeri generale europene.

În fața știrilor de felul celor de mai sus. cari reeditează pretenziunea, ca Serbia să fie admisă ca membră a comisunii dunărene etc., nu putem să dorim în de-ajuns ca diplomația română să fie pe pază și ca de cu vreme să ia poziția recerută de apărare a drepturilor și intereselor României la Dunăre.

Nota sârbească la propunerile rusești încă nu s'a redactat definitiv după cum află »N. F. Pr.«, din Belgrad. Dr. Milovanovici n'a prezentat până acum decât numai proiectul unui răspuns al Serbiei. Acest proiect l'a predat ambasadorului rusesc Sergeiev în Belgrad. Ziarul oficios »Samoupravac« spune, că cabinetul Novovicici vrea mai întâu să se stabilească în înțelegere cu Rusia textul definitiv al notei sârbești și numai după aceea, ea să fie publicată. Sergeiev a avut o convorbire alaltăieri cu Milovanovici și se crede că i-a comunicat acestuia părerea celor de la Petersburg; de unde se conchide, că în scurt timp va fi publicată nota sârbească (ca răspuns la sfaturile Rusiei).

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Purim.

Un exemplu tipic despre caracterul disolvant al Evreilor, în mijlocul societăților unde se cuibăresc, ne oferă și cartea Esteri din testamentul vechiu.

Iată cuprinsul cărții:

Regele Ahasver dă ospețe satrapilor și poporului în palatul din Șusan. Regina Vaști de asemenea face femeilor un ospăț, în casa domnească a regelui Ahasver.

Și în ziua a șaptea, vesel de vin fiind regele, a ordonat lui Mehuman, lui Bițta, lui Harbona, lui Bigta, lui Abagta, lui Zetar și lui Carcas, celor șapte eunuci, cari serveau înaintea regelui Ahasver, ca să aducă pe regina Vaști înaintea regelui, cu diadema domnească, ca să arate frumusețea ei poporului și mai marilor, căci era frumoasă la vedere. Dară regina Vaști nu voi să vină la porunca regelui. De aceea regele se mânia foarte și urgia lui se aprinse în el.

Atuncea servii regelui ziseră: »Să se caute pentru rege fecioare tinere, frumoase la chip, și fecioara, care va plăcea regelui, să fie regină în locul Vaștei«.

Și cuvântul a plăcut regelui și el așa a făcut.

În Șusan, cetatea palatului, era un om, Judeu, numit Mardocheu, fiul lui Jair, fiul lui lui Șimei, fiul lui Kiș, Beniaminitul. Și acesta crescuse pe Hadassa, adică Estera, fiica unchiului său. Căci ea nu avea nici tată, nici mamă. Și tânăra era frumoasă la chip și plăcută la vedere.

Cum se auzi porunca regelui, fu dusă și Estera în casa regelui, sub paza lui Heghe, păzitorul femeilor.

Și Estera nu-și arată nici poporul său, nici rudele sale, căci Mardocheu îi ordonase să nu le arate. Și în fiecare zi se preumbla Mardocheu pe dinaintea curții casei femeilor, ca să cerceteze cum se află Estera și ce se face cu ea.

Și venind rândul să intre și Estera la rege, ea află har și iubire înaintea lui, mai mult decât toate celelalte fecioare. Deci Ahasver puse diadema domnească pe capul ei și o făcu regină în locul Vaștei.

Dar Estera nu-și arată nici acum rudele sale, nici poporul său, ci făcea cum îi ordona Mardocheu.

În una din zile, pe când Mardocheu ședea în poarta regelui, doi din eunucii regelui, Bigtan și Tereș, din custozii pragului, se aprinseră și căutau să pună mâna pe Ahasver. Iar Mardocheu înțelegând lu-

crul, îl spuse Esteri, iar Estera îl spuse regelui, în numele lui Mardocheu.

Și luându-se în cercetare lucrul, se află așa. Deci amândoi păzitorii tură spânzurați pe lemn.

Haman, mai marele palatului, mâniaindu-se pentru trufia lui Mardocheu, dobândeste dela Ahasver un decret pentru stărpirea Iudeilor.

Mardocheu se îndreptează atunci cătră Estera, rugând-o să cerce a îmblânzi pe rege.

Estera ascultă cuvintele lui Mardocheu, înduplecă pe rege să spânzure pe Haman și să casseze ordinul pentru stărpirea Evreilor. Nu numai atât. Ci regele învoia Iudeilor din ori-ce cetate, să se adune, să-și apere viața, ba să piardă, să omoare și să nimicească orice putere a poporului și a provinciei, ce i-ar apăsa, stărpind copiii și femeile și prădând averile lor.

Deci în luna Adar, ziua a trei-prezecea, loviră Iudeii pe toți neamicii lor cu lovitură de sabie, cu ucidere și nimicire. Uciseră din neamicii lor șaptezeceșicinci de mii. Chiar și în Șusan, cetatea palatului, uciseră optsute de bărbați și pe cei zece fil ai lui Haman, neamicul Iudeilor.

Atunci a scris Mardocheu lucrurile aceste și a trimis scrisori cătră toți Ju-

deii din toate provinciile regelui Ahasver, cătră cei din apropiere și cătră cei din depărtare, ordonându-le ca să piardă ziua a patrusprezecea a lunii Adar și a cinsprezecea zi a acesteia, pe fiecare an. Zile, în cari Iudeii s'au repausat de neamicii lor și luna, în care amărăciunea lor s'a prefăcut în bucurie și bocetul în zi bună, ca să le facă zile de ospățare și de veselie și de trimitere de daruri săracilor. Și Iudeii primiră să facă ceea ce au început și ceea ce le-a scris Mardocheu Căci Haman, fiul lui Hammedata, Agagheul, neamicul tuturor Iudeilor, uneltise asupra Iudeilor, ca să-i piardă și aruncase Pur, adică sorți, ca să-i piardă și ca să-i nimicească. Dară cum a venit Estera înaintea regelui, a ordonat prin epistole, să se întoarcă asupra capului lui uneltirea lui cea rea, ce a uneltit asupra Iudeilor și spânzurat-au pe el și pe fiii lui în spânzurători. Pentru aceasta au numit zilele aceste Purim, dela numele Pur. De aceea după toate întâmplările scrisoarei acesteia și ale celor ce ei au văzut în lucrul acesta și după cele ce s'au întâmplat lor, au așezat Iudeii și au luat asupra lor și asupra seminției lor și asupra tuturor celor ce s'au unit cu ei, să nu lipsească vreodată de a păzi aceste două zile, după cele scrise și în timpul lor în fiecare an. Și zilele aceste să se

A T E N Ţ I U N E !

Intenționăm a reduce mult, **depositul nostru atât de haine gata pentru copii, băieți și domni, cât și de Stofe pentru haine bărbătești.** In urma aceasta vindem articolele amintite mai sus cu prețuri foarte reduse.

In fie-care zi dela 8—12 oare a. m. și dela 2—6 oare p. m.

Comande din provincie se efectuează prompt.

(583,1—10.)

Depner, Roth & Westemean,
Brașov, Strada Vămiei Nr. 1—3. (Vis-à-vis de Cafeneaua „Drexler“).

Dela librăria „GAZETEI“ Brașov se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III in 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mușeșanu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiț. Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blășiț.

Pentru memoria lui Avram Iancu, apelul dat către ministerul de interne D. Percz-l priu d-l Dr. Amos Frâncu in cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 coronă. In România 2 lei plus 5 bani porto.

Țeranul român și ungar din Ardeal, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Românul în sat și la ăste. Acesta este titlul unei nouă cărți, de pl Ioan Pop Reșeganul, cunoscutul și meritosul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudol. de Ihering traduce-re de Teodor V. Păcășian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger in reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era majos, altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. plus 6 b. porto.

Pintea Viteșul, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reșeganul. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 40 bani plus 6 bani porto.

Anunț de căsătorie!

Un tânăr comersante in etate de 28 de ani, in o comună bine situată, cu venite anuale frumoase, dorește a face cunoștință cu o Domnișoară din familie bună, in scop de căsătorie și cu o zestre convenabilă conform cerințelor comerciale. La epistole să se alature și posa, sub [ONEST] la administrația ziarului. Discrețiune asigurată. (486,2—2)

Aviz!

Un tânăr român, in etate de 25 ani, învățator diplomat posedând perfect și limba maghiară dorește a ocupa un post de pădurar, cu scopul ca peste 2—3 ani să depună examen de școal. de gornic. Adresa se poate afla la administrația „Gazetei Transilvaniei“. 520,4—10.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

„AURORA“,
societate de împrumut și păstrare
in Năsăud.

Convocare.

Domnii membrii ai societății de împrumut și păstrare „AURORA“ sunt invitați a participa la

a XXXV-a adunare generală ordinară,

care va avea loc **Duminecă in 28 Martie 1909 la 10 oare a. m.** in localitatea institutului, piața mare din Năsăud.

Pentru cazul când această adunare nu s'ar putea ținea, din lipsa voturilor recerute, prin aceasta se convoacă totodată a doua adunare, care va avea loc **Duminecă in 4 April 1909**, la oarele și local fixat mai sus, in care vor a luea hotărâri valabile membrii prezenți.

ORDINEA ZILEI:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Raportul direcțiunii și al comisiunii censurată are
3. Statorirea bilanțului pe anul 1908, distribuirea profitului, acordarea absoluturii pentru anul de gestiune expirat.
4. Alegerea directorului pe timp de 3 ani.
5. Alegerea alor 2 membrii in consiliul administrativ, a căror mandat expiră, pe timp de 3 ani.
6. Alegerea unui membru in consiliul administrativ in locul unui membru decedat, pentru timpul de 2 ani.
7. Alegerea comisiunii censurătoare pe timp de un an.
8. Propunerile consiliului administrativ și eventual alte propuneri insinuate in sensul statutului.

Năsăud, 28 Februar 1909.

(2—3.)

Direcțiunea.

—————

Publicațiune.

Subscrisul aduc la cunoștința On. public, că **pun spre vânzare** din mână liberă, **casa sub Nr. 580** din Zărnești, pe care nu este intabulată nici o datorie. Foaiă de posesiune din Zărnești Nr. 2970, precum și 11 părțile de pământ. De casă se mai ține o grădină in măr. me de 401 st □ plantată cu pomi roditori aproximativ 80.

Doritorii de a cumpăra să pot informa numai dela proprietar.

Bolesch Heinrich,
notar comunal in Ghimbav.

(523,3—3.)

SĂNĂTATEA

este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind

CORSET GRADEFRONT

care este comod și modern. se capătă după măsură sau gata numai in

MAGAZINUL

Mme B. GOLDSTEIN,

Confectionare de corsete specialitate
BRAȘOV, Strada Vămiei Nr. 21

Săpunul Cerb a lui Schicht
este cel
mai bun!

La vânt de vară in florită
Pe livade înalbită,
Stă acum frumos in scrin
Ca fală sexului feminin.

Fie-care mamă bună
sfătuiește pe fiică-sa, când o înzestrează
cu albituri, să nu le spele cu săpun
obiceinuit și ieftin, ci numai cu săpunul
Cerb al-lui Schicht. Albiturile fine
de in, damast, flanelă și alte rufării albe
colorate fine și groase se conservă ca
nouă. Folosind săpunul Cerb a lui
Schicht pentru curățirea albiturilor, se
economisește osteneală, lucru și bani.

Garantie pentru curățenia K 20,000.
Georg Schicht, societate pe acții,
Aussig a. E.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus in pozițiune de a pute eșecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI IN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANTURI.

Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori.
Couverte, in lotă mătimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept in curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.